تحقیق کلاسی · جغرافیای سیاسی

اروپا چند کشور دارد؟

فهرست کامل کشورهای اروپایی به‌همراه پایتخت هرکدام

۴۶

کشور مستقل و به‌رسمیت‌شناخته‌شده در قاره اروپا

۴۶ کشور | ۴۶ پایتخت | تفکیک منطقه‌ای

نام و نام خانوادگی: ..... کلاس: .....

نام دبیر / استاد: ..... سال تحصیلی: .....

فهرست مطالب .

نقشه راه این تحقیق در یک نگاه

۱ پاسخ کوتاه: اروپا چند کشور دارد؟

۲ چرا شمارش دقیق دشوار است؟

۳ اروپای غربی و شمالی — ۱۹ کشور

۴ اروپای جنوبی — ۱۷ کشور (بخش اول)

۵ اروپای جنوبی — ادامه

۶ اروپای شرقی — ۱۰ کشور

۷ اتحادیه اروپا در برابر غیرعضو

۸ آمار و رکوردهای جالب

۹ نتیجه‌گیری، پرسش‌ها و منابع

پاسخ کوتاه .

۴۶

اروپا **۴۶ کشور** مستقل دارد که در فهرست سازمان ملل یا به‌طور گسترده به‌رسمیت شناخته شده‌اند؛ از جمله دو کشور کوچک واتیکان و سان‌مارینو.

پاسخ کوتاه و رایج به این پرسش «۴۴ تا ۴۶ کشور» است. عدد ۴۶ در این تحقیق شامل تمام کشورهای عضو سازمان ملل که سرزمین اصلی‌شان در اروپا قرار دارد، به‌علاوه واتیکان (که ناظر است، نه عضو کامل) و کوزوو (که به‌طور جزئی به رسمیت شناخته شده) می‌شود.

اگر تنها کشورهای عضو کامل سازمان ملل را بشماریم و کوزوو را کنار بگذاریم، عدد به ۴۵ می‌رسد. اگر روسیه و ترکیه را که بخش کوچکی از خاک‌شان در اروپاست به‌طور کامل «آسیایی» در نظر بگیریم، عدد باز هم تغییر می‌کند. به همین دلیل، منابع مختلف بین ۴۴ تا ۵۰ کشور را برای اروپا ذکر می‌کنند.

چرا شمارش دقیق دشوار است؟

چهار دلیل اصلی اختلاف آمار در منابع گوناگون

۱ کشورهای بین‌قاره‌ای (فراقاره‌ای)

روسیه، ترکیه، قزاقستان، گرجستان، آذربایجان و ارمنستان بخشی از خاک خود را در اروپا و بخشی را در آسیا دارند. در این تحقیق، روسیه و ترکیه به دلیل سهم قابل‌توجه جمعیتی و سیاسی در اروپا در فهرست آمده‌اند، اما سه کشور قفقاز معمولاً «آسیایی» طبقه‌بندی می‌شوند.

۲ به‌رسمیت‌شناسی جزئی

کوزوو در سال ۲۰۰۸ استقلال خود از صربستان را اعلام کرد و حدود نیمی از اعضای سازمان ملل آن را به رسمیت شناخته‌اند. به همین دلیل، برخی فهرست‌ها آن را کشور مستقل و برخی دیگر بخشی از صربستان می‌دانند.

۳ کشورهای بسیار کوچک (ریزکشورها)

واتیکان، موناکو، سان‌مارینو، آندورا و لیختن‌اشتاین مساحتی بسیار کوچک دارند. واتیکان حتی عضو کامل سازمان ملل نیست، اما همه این پنج کشور در فهرست‌های استاندارد اروپا جای می‌گیرند.

۴ تعریف مرز جغرافیایی اروپا و آسیا

مرز اروپا و آسیا یک خط سیاسی رسمی نیست، بلکه قراردادی جغرافیایی است که معمولاً از کوه‌های اورال، رود اورال و قفقاز عبور می‌کند. همین قرارداد نانوشته، اصلی‌ترین دلیل اختلاف در شمارش کشورهای اروپایی است.

جمع‌بندی این صفحه: عددی که در این تحقیق استفاده می‌شود (۴۶ کشور) رایج‌ترین شمارش در منابع آموزشی است؛ اما دیدن اعداد ۴۴، ۴۵ یا ۵۰ در منابع دیگر کاملاً طبیعی است.

فهرست کشورها و پایتخت‌ها

بخش اول: اروپای غربی و شمالی

اروپای غربی — ۱۱ کشور

ردیف	نام کشور	پایتخت
۱	اتریش	وین
۲	ایرلند	دوبلین
۳	آلمان	برلین
۴	بلژیک	بروکسل
۵	سوئیس	برن
۶	فرانسه	پاریس
۷	لوکزامبورگ	لوکزامبورگ
۸	لیختن‌اشتاین	وادوتس
۹	موناکو	موناکو
۱۰	هلند	آمستردام
۱۱	انگلستان (بریتانیا)	لندن

اروپای شمالی — ۸ کشور

ردیف	نام کشور	پایتخت
۱	ایسلند	ریکیاویک
۲	استونی	تالین
۳	دانمارک	کپنهاگ
۴	سوئد	استکهلم
۵	فنلاند	هلسینکی
۶	لاتویا	ریگا

فهرست کشورها و پایتخت‌ها

بخش دوم: اروپای جنوبی (۱)

اروپای جنوبی — ۱۷ کشور، بخش نخست

ردیف	نام کشور	پایتخت
۱	آلبانی	تیرانا
۲	آندورا	آندورا لا وِلا
۳	ایتالیا	رم
۴	اسپانیا	مادرید
۵	بوسنی و هرزگوین	سارایوو
۶	پرتغال	لیسبون
۷	صربستان	بلگراد
۸	قبرس	نیکوزیا
۹	کرواسی	زاگرب

نکته: قبرس از نظر جغرافیایی به آسیا نزدیک‌تر است، اما از نظر فرهنگی، سیاسی و عضویت در اتحادیه اروپا، همیشه در فهرست کشورهای اروپایی قرار می‌گیرد.

در این بخش نُه کشور نخست از هفده کشور اروپای جنوبی معرفی شدند. این منطقه پرجمعیت‌ترین بخش اروپا از نظر تعداد کشورهاست؛ زیرا شامل شبه‌جزیره بالکان (با کشورهای کوچک و به‌نسبت جوان) و شبه‌جزیره ایبری و ایتالیا نیز می‌شود. ادامه فهرست در صفحه بعد آمده است.

فهرست کشورها و پایتخت‌ها

بخش سوم: اروپای جنوبی (۲) — باقی‌مانده بالکان و ریزکشورها

اروپای جنوبی — ادامه، ۸ کشور

ردیف	نام کشور	پایتخت
۱۰	کوزوو *	پریشتینا
۱۱	مالت	والتا
۱۲	مونته‌نگرو	پودگوریتسا
۱۳	مقدونیه شمالی	اسکوپیه
۱۴	سان‌مارینو	سان‌مارینو
۱۵	اسلوونی	لیوبلیانا
۱۶	واتیکان **	واتیکان
۱۷	یونان	آتن

* **کوزوو:** استقلال آن را حدود نیمی از کشورهای جهان به رسمیت شناخته‌اند؛ صربستان همچنان آن را بخشی از خاک خود می‌داند.

** **واتیکان:** کوچک‌ترین کشور مستقل جهان با کمتر از یک کیلومتر مربع مساحت؛ عضو کامل سازمان ملل نیست اما در همه فهرست‌های استاندارد کشورهای اروپایی حضور دارد.

آیا می‌دانستید؟

- سان‌مارینو ادعا می‌کند قدیمی‌ترین جمهوری هنوز پابرجای جهان است و قدمتی بیش از هفده قرن دارد.
- مقدونیه شمالی تا سال ۲۰۱۹ فقط «مقدونیه» نام داشت و به دلیل اختلاف نام با یونان، نام کنونی را پذیرفت.

فهرست کشورها و پایتخت‌ها .

بخش چهارم: اروپای شرقی

اروپای شرقی — ۱۰ کشور

ردیف	نام کشور	پایتخت
۱	اوکراین	کی‌یف
۲	بلاروس	مینسک
۳	بلغارستان	صوفیه
۴	جمهوری چک	پراگ
۵	روسیه *	مسکو
۶	رومانی	بخارست
۷	لهستان	ورشو
۸	مجارستان	بوداپست
۹	مولداوی	کیشیناو
۱۰	اسلواکی	براتیسلاوا

* **روسیه:** بزرگ‌ترین کشور جهان از نظر مساحت است، اما تنها حدود چهل درصد جمعیت آن در بخش اروپایی (غرب کوه‌های اورال) زندگی می‌کند؛ پایتخت مسکو نیز در همین بخش اروپایی قرار دارد.

با جمع‌بندی چهار منطقه، فهرست این تحقیق به عدد نهایی می‌رسد: **۱۱ کشور اروپای غربی + ۸ کشور اروپای شمالی + ۱۷ کشور اروپای جنوبی + ۱۰ کشور اروپای شرقی = ۴۶ کشور.** این تقسیم‌بندی منطقه‌ای، همان تقسیم‌بندی رایج سازمان ملل برای زیرمنطقه‌های اروپاست.

اتحادیه اروپا در برابر غیرعضو

همه کشورهای اروپایی عضو اتحادیه اروپا نیستند

یکی از رایج‌ترین اشتباهات، یکی‌دانستن «اروپا» با «اتحادیه اروپا» است. اروپا یک قاره است، اما اتحادیه اروپا (EU) یک اتحادیه سیاسی و اقتصادی متشکل از تنها بخشی از کشورهای این قاره است.

۲۷ عضو اتحادیه اروپا

- آلمان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، پرتغال
- هلند، بلژیک، لوکزامبورگ، ایرلند
- اتریش، سوئد، فنلاند، دانمارک
- لهستان، چک، اسلواکی، مجارستان، رومانی، بلغارستان
- یونان، کرواسی، اسلوونی، مالت، قبرس
- استونی، لاتویا، لیتوانی

نمونه‌هایی از کشورهای غیرعضو

- انگلستان — تا سال ۲۰۲۰ عضو بود و از اتحادیه خارج شد
- نروژ، ایسلند، سوئیس، لیختن‌اشتاین — عضو نیستند
- صربستان، آلبانی، بوسنی — در حال مذاکره عضویت
- اوکراین، مولداوی — وضعیت نامزد عضویت دارند
- روسیه، بلاروس — عضو نیستند

آیا می‌دانستید؟

- انگلستان تنها کشوری است که تاکنون از اتحادیه اروپا خارج شده؛ این رویداد به «برگزیت» معروف است.
- سوئیس با وجود قرارگرفتن در قلب جغرافیایی اروپا، هرگز به اتحادیه اروپا نپیوسته است.

آمار و رکوردهای جالب

بزرگ‌ترین، کوچک‌ترین و پرجمعیت‌ترین کشورهای اروپا

روسیه

بزرگ‌ترین کشور

با بخش اروپایی گسترده، از نظر مساحت کل بزرگ‌ترین کشور جهان است.

واتیکان

کوچک‌ترین کشور

کمتر از یک کیلومتر مربع مساحت؛ کوچک‌ترین کشور مستقل جهان.

روسیه

پرجمعیت‌ترین

در میان کشورهای اروپایی، بیشترین جمعیت را در بخش اروپایی خود دارد.

آلمان

پرجمعیت‌ترین عضو EU

پرجمعیت‌ترین کشور اتحادیه اروپا و بزرگ‌ترین اقتصاد قاره است.

مونته‌نگرو ۲۰۰۶

از جدیدترین کشورها

با جدایی مسالمت‌آمیز از صربستان، استقلال خود را اعلام کرد.

لوکزامبورگ

بالاترین سرانه درآمد

یکی از بالاترین سطوح درآمد سرانه را در میان کشورهای جهان دارد.

روند شکل‌گیری کشورهای جدید

نقشه سیاسی اروپا ثابت نمانده است. در دهه ۱۹۹۰، فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و یوگسلاوی سابق باعث شد کشورهایی مانند اوکراین، بلاروس، مولداوی، اسلوونی، کرواسی، بوسنی و مقدونیه شمالی به‌عنوان کشورهای مستقل تازه پدید آیند. این روند در سال ۲۰۰۶ با استقلال مونته‌نگرو و در سال ۲۰۰۸ با اعلام استقلال کوزوو ادامه یافت.

به همین دلیل، تعداد کشورهای اروپا در نیم‌قرن گذشته به‌طور پیوسته افزایش یافته است؛ در دهه ۱۹۸۰ این عدد نزدیک به ۳۰ کشور بود، در حالی‌که امروز به بیش از ۴۴ کشور رسیده است.

نتیجه‌گیری

جمع‌بندی، پرسش‌های پیشنهادی و منابع

اروپا امروز میان ۴۴ تا ۴۶ کشور مستقل را در خود جای داده است؛ عددی که به دلیل کشورهای فراقاره‌ای مانند روسیه و ترکیه، وضعیت خاص کوزوو و واتیکان، و مرز قراردادی میان اروپا و آسیا، در منابع مختلف کمی متفاوت گزارش می‌شود. آنچه ثابت است، تنوع چشمگیر این قاره است: از روسیه با میلیون‌ها کیلومتر مربع مساحت تا واتیکان با کمتر از یک کیلومتر مربع.

تقسیم این کشورها به چهار منطقه غربی، شمالی، جنوبی و شرقی، درک نقشه سیاسی اروپا را ساده‌تر می‌کند. همچنین باید توجه داشت که «اروپا» و «اتحادیه اروپا» دو مفهوم متفاوت‌اند؛ تنها ۲۷ کشور از این قاره عضو اتحادیه اروپا هستند.

> **جمع‌بندی در یک جمله:** اروپا حدود ۴۶ کشور دارد که در چهار منطقه جغرافیایی جای می‌گیرند و تنها بخشی از آن‌ها (۲۷ کشور) عضو اتحادیه اروپا هستند.

پرسش‌های پیشنهادی برای ارائه

- چرا شمار دقیق کشورهای اروپا در منابع مختلف متفاوت گزارش می‌شود؟
- تفاوت میان «عضویت در اروپا» و «عضویت در اتحادیه اروپا» را توضیح دهید.
- سه کشوری را نام ببرید که پس از دهه ۱۹۹۰ به‌طور تازه در اروپا شکل گرفته‌اند.
- کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین کشور اروپا از نظر مساحت کدام‌اند؟

منابع پیشنهادی

- بخش زیرمنطقه‌های جغرافیایی سازمان ملل (UN Geoscheme for Europe)
- وب‌سایت رسمی اتحادیه اروپا (europa.eu)
- گزارش‌های جمعیتی یورواستات (Eurostat)
- کتاب درسی جغرافیای عمومی، فصل قاره‌ها و کشورها